

คำวินิจฉัยของ ศาสตราจารย์อนันต์ เกตุวงศ์ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๔/๒๕๔๒

วันที่ ๑ เมษายน ๒๕๔๒

เรื่อง ศาลจังหวัดสงขลาส่งข้อโต้แย้งของจำเลย (นายเกรียงศักดิ์ แซ่เล่า) ให้ศาลรัฐธรรมนูญ
พิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๒๖๔

ปลัดกระทรวงยุติธรรมได้ส่งเรื่อง ส่งความเห็นให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัย ซึ่งเป็นคดีแพ่ง
ของศาลจังหวัดสงขลา ระหว่างธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด (มหาชน) โจทก์ กับ นายเกรียงศักดิ์ แซ่เล่า
จำเลย เพื่อให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยว่าประกาศกำหนดดอกเบี้ยอัตราสูงสุดของโจทก์ภายใต้ประกาศของ
ธนาคารแห่งประเทศไทย เพื่อเรียกเก็บดอกเบี้ยอัตราสูงสุดจากจำเลย ซึ่งศาลยุติธรรมจะนำมาใช้บังคับ
แก่คดีเป็นประกาศที่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๖
และเป็นประกาศที่ฝ่าฝืนพระราชบัญญัติห้ามเรียกดอกเบี้ยเกินอัตรา พุทธศักราช ๒๔๗๕

ตามคำร้องสรุปความได้ว่า ธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด (มหาชน) สาขาปาดังเบซาร์ เป็นโจทก์
ยื่นฟ้อง นายเกรียงศักดิ์ แซ่เล่า ผู้ร้อง เป็นจำเลยให้ชำระหนี้เงินกู้จำนวนเงิน ๒,๗๔๒,๑๘๔.๖๓ บาท
พร้อมดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ ๑๕.๒๕ บาทต่อปี ของเงินต้น ๒,๔๑๓,๓๓๘.๒๕ บาท นับถัดจาก
วันฟ้องเป็นต้นไปจนกว่าจะชำระให้โจทก์อย่างครบถ้วน ผู้ร้องได้โต้แย้งว่าการเรียกดอกเบี้ยของโจทก์
โดยอาศัยสัญญาตามข้อตกลงขณะทำสัญญานั้น โจทก์ใช้ประกาศกำหนดอัตราดอกเบี้ยสูงสุดตาม
ประกาศกำหนดอัตราดอกเบี้ยของโจทก์ภายใต้ประกาศของธนาคารแห่งประเทศไทย เพื่อเรียกเก็บ
ดอกเบี้ยจากจำเลยในอัตราร้อยละ ๑๖.๒๕ ต่อปี และในกรณีผิดเงื่อนไขการชำระเงินในอัตรา
สูงสุดร้อยละ ๑๗.๕๐ ต่อปี โดยเปลี่ยนแปลงอัตราดอกเบี้ยได้ตามที่โจทก์ประกาศกำหนดเป็นคราวๆ นั้น
ผู้ร้องได้ร้องว่าประกาศกำหนดอัตราดอกเบี้ยสูงสุดของโจทก์ภายใต้ประกาศของธนาคารแห่งประเทศไทย
เป็นประกาศที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย ฝ่าฝืนพระราชบัญญัติห้ามเรียกดอกเบี้ยเกินอัตรา พุทธศักราช ๒๔๗๕
อันมีสภาพบังคับทางอาญาและขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน

ผู้ร้องได้ยื่นคำร้องขอแก้ไขเพิ่มเติมคำร้องว่า ผู้ร้องในฐานะผู้บริโภคเห็นว่าประกาศกำหนดอัตราดอก
เบี้ยสูงสุดของโจทก์ภายใต้ประกาศของธนาคารแห่งประเทศไทยซึ่งศาลจะนำมาใช้บังคับแก่คดีนั้น
เป็นประกาศที่มีได้มีตัวแทนของผู้บริโภคให้ความเห็นในการกำหนดมาตรการต่างๆ จึงไม่อาจนำประกาศนั้น
มาใช้บังคับกับผู้ร้องได้ตามมาตรา ๕๗ ของรัฐธรรมนูญ ต่อมาผู้ร้องได้ยื่นคำแถลงการณ์เพื่อประกอบการ

พิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญว่าธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด (มหาชน) โจทก์ และธนาคารแห่งประเทศไทย กระทำการฝ่าฝืนรัฐธรรมนูญ มาตรา ๖ และมาตรา ๕๗ เพราะการเรียกดอกเบี้ยของธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด (มหาชน) เป็นปัญหาข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับความสงบเรียบร้อยและศีลธรรมอันดีของประชาชน ในทางเศรษฐกิจของประเทศ และยื่นคำแถลงการณ์เพิ่มเติมว่าประกาศกำหนดดอกเบี้ยสูงสุดของธนาคารพาณิชย์ภายใต้ประกาศของธนาคารแห่งประเทศไทยเพื่อเรียกเก็บดอกเบี้ยอัตราสูงสุดจากผู้ร้อง และประชาชนซึ่งเป็นผู้บริโภคตามมาตรา ๕๗ ของรัฐธรรมนูญจะกระทำไม่ได้ และพระราชบัญญัติ ดอกเบี้ยเงินให้กู้ยืมของสถาบันการเงิน พ.ศ. ๒๕๒๓ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติดอกเบี้ยเงิน ให้กู้ยืมของสถาบันการเงิน (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๓๕ และประกาศกระทรวงการคลัง เรื่อง การกำหนด สถาบันการเงินและอัตราสูงสุดของดอกเบี้ยที่สถาบันการเงินอาจคิดได้จากผู้กู้ยืมอันเป็นผู้บริโภค ชัดหรือ แฉงต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๕๗

ในส่วนธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด (มหาชน) โจทก์ ได้ยื่นคำคัดค้านข้อโต้แย้งของผู้ร้องว่า โจทก์มีสิทธิคิดดอกเบี้ยจากจำเลยได้โดยชอบด้วยกฎหมายและไม่ขัดต่อรัฐธรรมนูญแต่ประการใด

ศาลรัฐธรรมนูญรับคำร้อง คำร้องขอแก้ไขเพิ่มเติมคำร้อง คำแถลงการณ์ และคำแถลงการณ์ เพิ่มเติมของผู้ร้องไว้พิจารณาตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔ ซึ่งศาลจังหวัดสงขลาเป็นผู้ส่งเรื่องมาเพื่อให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณา มีประเด็นที่ศาลรัฐธรรมนูญจะพิจารณาวินิจฉัยคือ

๑. ประกาศธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด (มหาชน) ประกาศที่ ๓/๒๕๓๕ ฉบับวันที่ ๑๓ มีนาคม ๒๕๓๕ ขัดต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๖ หรือไม่

๒. ประกาศธนาคารแห่งประเทศไทย เรื่อง การกำหนดให้ธนาคารพาณิชย์ปฏิบัติในเรื่องดอกเบี้ย และส่วนลด ฉบับประกาศวันที่ ๒๐ ตุลาคม ๒๕๓๖ ขัดต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๖ หรือไม่

๓. พระราชบัญญัติดอกเบี้ยเงินให้กู้ยืมของสถาบันการเงิน พ.ศ. ๒๕๒๓ แก้ไขเพิ่มเติม โดยพระราชบัญญัติดอกเบี้ยเงินให้กู้ยืมของสถาบันการเงิน (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๓๕ ขัดต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๕๗ หรือไม่ ตามคำแถลงการณ์เพิ่มเติมของผู้ร้องดังกล่าว

ศาลรัฐธรรมนูญได้รับเรื่องนี้ไว้พิจารณาตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔ วรรคหนึ่ง ซึ่งบัญญัติว่า “ในการที่ศาลจะใช้บทบัญญัติแห่งกฎหมายบังคับแก่คดีใด ถ้าศาลเห็นเองหรือคู่ความโต้แย้งว่าบทบัญญัติ แห่งกฎหมายนั้นต้องด้วยบทบัญญัติมาตรา ๖ และยังไม่มีความวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญในส่วนที่เกี่ยวข้องกับ บทบัญญัตินั้น ให้ศาลรอการพิจารณาพิพากษาคดีไว้ชั่วคราว และส่งความเห็นเช่นนั้นตามทางการเพื่อ ศาลรัฐธรรมนูญจะได้พิจารณาวินิจฉัย” ศาลรัฐธรรมนูญเคยวินิจฉัยไว้ว่าหากศาลส่งคำร้องมายังศาลรัฐธรรมนูญ ตามมาตรา ๒๖๔ วรรคหนึ่ง ศาลรัฐธรรมนูญจะรับเรื่องเข้าไว้ในสารบบเพื่อพิจารณาต่อไป

พิจารณาประเด็นปัญหาที่จะวินิจฉัยทั้งสามประการแล้ว เห็นว่าประกาศธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด (มหาชน) ประกาศที่ ๓/๒๕๓๕ ฉบับวันที่ ๑๓ มีนาคม ๒๕๓๕ และประกาศธนาคารแห่งประเทศไทย เรื่อง การกำหนดให้ธนาคารพาณิชย์ปฏิบัติในเรื่องดอกเบี้ยและส่วนลด ฉบับประกาศวันที่ ๒๐ ตุลาคม ๒๕๓๖ มิได้เป็นบทบัญญัติแห่งกฎหมายตามความในรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๕ วรรคหนึ่ง ศาลรัฐธรรมนูญ จึงไม่มีอำนาจพิจารณาวินิจฉัยได้

ส่วนประเด็นปัญหาประการที่สามซึ่งผู้ร้องอ้างในคำแถลงการณ์เพิ่มเติมว่าพระราชบัญญัติดอกเบี้ยเงินให้กู้ยืมของสถาบันการเงิน พ.ศ. ๒๕๒๓ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติดอกเบี้ยเงินให้กู้ยืมของสถาบันการเงิน (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๓๕ ขัดต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๕๗ นั้น เป็นปัญหาที่ผู้ร้อง ตั้งเป็นประเด็นขึ้นใหม่ในคำแถลงการณ์เพิ่มเติมในภายหลัง จึงไม่วินิจฉัยให้

ด้วยเหตุผลดังกล่าว จึงวินิจฉัยให้ยกคำร้องของผู้ร้อง

ศาสตราจารย์อนันต์ เกตุวงศ์

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ